

Eski Uygarlıkların Yıldızı: Sırıus

Gökyüzünün en parlak yıldızını barındırdığı için özel bir ilgiyi hak eden takımyıldızla tanışmaya ne dersiniz? Haydi, güney yönündeki parlak beyaz yıldızı bulalım ve Büyük Köpek Takımyıldızı'nı keşfedelim!

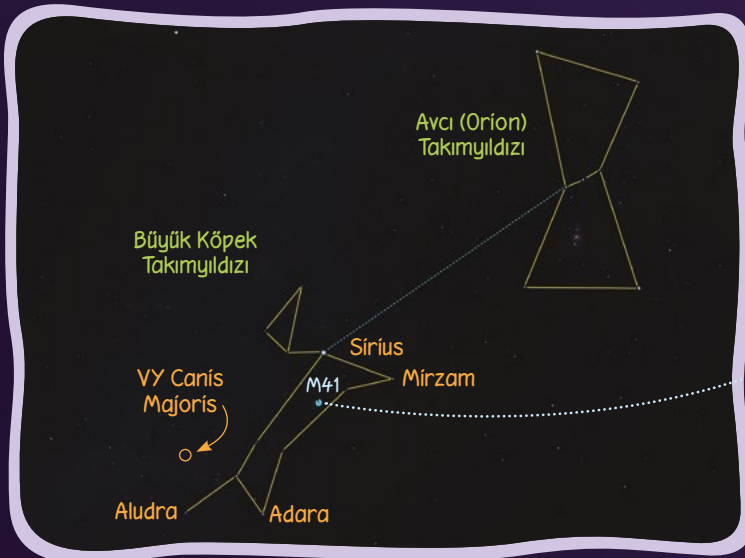
Büyük Köpek Takımyıldızı'nda bulunan Sırıus, gökyüzünde yıl boyu gördüğümüz tüm yıldızların en parlağıdır. Bu kadar parlak görünmesinin temel nedeniye bize yakın olmasıdır. Sırıus aslında ikili bir yıldız sistemi. Birbirinin çevresinde dolanan Sırıus A ve Sırıus B adlı iki yıldızdan oluşuyor. Sırıus B, beyaz cüce adı verilen, yıldız kalıntısı denebilecek bir gök cismi. Parlaklığı A'ninkinden oldukça düşük. Sırıus A ise Güneş'ten iki kat büyük kütleyle sahip, hacmi de Güneş'inkinden biraz daha büyük.

Gökyüzünde Büyük Köpek Takımyıldızı'nı bulabilmek için Avcı Takımyıldızı'ndan yararlanabiliriz. Avcı'nın kemerini oluşturan üç yıldızdan doğu yönünde düz bir doğrultuda ilerleyince göreceğimiz en parlak yıldız Sırıus'tur. Büyük Köpek'in diğer yıldızları Sırıus'a göre oldukça sönüktür. Sırıus'un biraz altında, gövdenin içinde Messier 41 (M41) adlı açık yıldız kümesi yer alır. Gözlemlenmiş en büyük yıldızlardan biri olan VY Canis Majoris de köpeğin kuyruğunun yakınındadır.

Sırıus A ve Sırıus B'nin temsili gösterimi. Bu ikiliden sadece Sırıus A'yı çıplak gözle görebiliyoruz.

Ekvatora yakın doğrultuda olması nedeniyle kuzey ya da güney yarım kürede yaşayan birçok kültür bu takımyıldızı tanır. Eski Mısırlılar, Sırıus'u haziran ayında sabaha karşı gökyüzünde görürlerse Nil nehrinin taşma zamanı geldiğini anlar ve tarladaki ürünleriyle ilgilenirdi. Şanlıurfa'daki en eski tarihî yapı olduğu düşünülen Göbeklitepe'de, Sırıus'u görmek için gözlemevi tasarlandığı da söylentiler arasındadır.

Avcı Takımyıldızı sayesinde Büyük Köpek Takımyıldızı'nı bulmak çok kolay!

26 Mart akşamı batı ufku üzerinde görseledeki takımyıldızlarla birlikte Jüpiter'i, Merkür'ü ve Ülker Açık Yıldız Kümesi'ni gözlemleyebiliriz. Dürbün ya da teleskobu olanlar için Uranüs ile Andromeda ve Üçgen gök adaları da diğer gözlem seçeneklerinden birkaçı.

Gezegenler

Mart ayında, sabaha karşı görebildiğimiz gezegenler Mars ve Venüs olacak. Doğu ufkunda görülen bu gezegenler 8 Mart günü Ay ile birlikte gözlemlenecek. Mart ayı boyunca Güneş doğrultusunda olduğundan gözlemleyemediğimiz Satürn, 22 Mart günü Venüs'e çok yakın konumda olacak. Hemen arkalarından doğacak Güneş, bu yakın ikiliyi gözlemlememize kısa süre izin verecek.

Akşamları görebileceğimiz gezegenler Jüpiter ve Merkür. 11 Mart akşamı Merkür ve Ay, birlikte batacak. 13 Mart'ta Ay biraz daha yükselerek Jüpiter'e eşlik edecek. Jüpiter ve Merkür, gün geçtikçe birbirlerine biraz daha yaklaşacak.

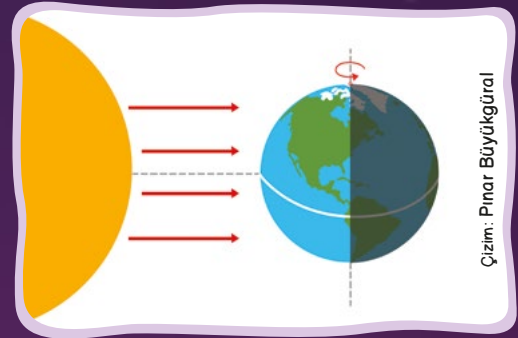
Beyaz Cüce Nedir?

Kütlesi, Güneş kütlesinin sekiz katından küçük yıldızlar yaşamlarının son aşamasına geçerken dış katmanlarındaki maddeleri uzaya saçarak ve bir bulutsu oluşturur. Yıldızın artakalan çekirdek bölümü bir beyaz cüceye dönüşür.

Beyaz cüceler, görülemeyecek kadar soğuduklarındaysa kara cüceye dönüşür. Güneş'imiz de enerjisi bittiğinde bir beyaz cüceye dönüşecek.

İlkbahar Ekinoksu

İlkbahar ılımlı da denilen 20 Mart'ta gündüz ve gece süresi eşit olacak, hem de Dünya'nın her yerinde... 20 Mart'ta güneş ışınları Ekvator'a dik gelecek. Sonraki günlerde kuzey yarım kürede; gündüz süresi uzayacak, geceler kısalacak, havalar ısınacak ve ilkbahar gelecek. Güney yarım küredeyse sonbahar mevsimi başlayacak.

3 Mart
Son dördün

10 Mart
Yeni ay

17 Mart
İlk dördün

25 Mart
Dolunay

Ay'ın Evreleri

Burcu Parmak